

Unga vuxna i hemlöshet eller i risk- zon för hemlöshet

SLUTRAPPORT

Innehållsförteckning

1.	SAMMANFATTING	3
2.	Inledning	4
	2.1 Bakgrund	4
	2.2 Projektbeskrivning	4
3.	Mål och avgränsningar	5
	3.1 Effektmål	5
	3.2 Projektmål	6
	3.3 Avgränsning	6
	3.4 Milstolpar	6
	3.5 Projektbudget	6
4.	Arbetsätt	7
	4.1 Möten	7
	4.2 Projektdokumentation och styrning	7
	4.3 Fokusgrupper	7
	4.4 Kunskapspridning	8
	4.5 Metoder och verktyg	8
5.	Utvärdering/Kvalitetssäkring	9
6.	Resultat	9
	6.1 Hur statistiken samlats in	9
	6.2 Beskrivning av målgruppen	10
	6.3 Klienternas behov av stöd	10
	6.4 Måluppfyllelse effektmål	11
	6.5 Måluppfyllelse projekt mål	14
7.	Slutsatser	17
8.	Bilagor	18

1. SAMMANFATTNING

”Projekt Unga vuxna i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet” har varit ett tvåårigt projekt, som startade den 1 februari 2010 och avslutades den 31 december 2011. Målgruppen för projektet har varit unga vuxna i åldern 18 – 25 år som bott på härbärge/akutboende eller i andra akuta boendelösningar samt de unga vuxna som flyttar runt hos vänner och inte haft en etablerad kontakt med socialtjänsten.

Projektet har arbetat stadsövergripande på individuell och strukturell nivå med ett offensivt förhållningssätt för att förebygga att fler unga vuxna hamnar i hemlöshet. Projektet har bestått av två heltidsanställda socialsekreterare (varav en samordnare på halvtid) anställda på Uppsökarenheten för vuxna och åtta halvtidsanställda socialsekreterare från olika stadsdelsförvaltningar (sdf). Totalt har sex sdf medverkat i projektet. Medverkande stadsdelsförvaltningar var Enskede-Årsta-Vantör, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista, Södermalm, Hässelby-Vällingby och Skärholmen. Det har varit socialsekreterare från försörjningsstöds- samt vuxenenheten som har ingått i projektet

Projektet har arbetat med 212 unga vuxna under två år, 64 % män och 36 % kvinnor. Av dessa personer var 51 % enbart aktuella på socialtjänstens försörjningsstödsenheter. Drygt en tredjedel, 36 % har varit aktuella på vuxenenheter inom socialtjänsten. 4% har varit aktuella på enheter för socialpsykiatri, trots att 38 % av klienterna uppgav psykisk ohälsa som ett problemområde. I projektets kartläggning uppgav 37 % att de var utkastade hemifrån.

Orsaken till att unga vuxna bott på härbärge/akutboende är att det saknas alternativ för unga personer i aktivt missbruk. Trots projektets ansträngning med att minimera akutboende/härbärgesboende för unga vuxna har antalet placeringar på akutboende ökat i staden enligt TÖG-statistiken.¹ De medverkande stadsdelsförvaltningarna har dock minskat antalet placeringar på härbärge/akutboende under projekttiden. Ett förstärkt arbete med stöd till målgruppen i kontakten med myndigheter, hjälp att söka bostad på ett strukturerat sätt samt tillgång till samhällsinformation har visat resultat.

Det finns behov av att utveckla arbetsmetoder för unga vuxna i hemlöshet som enbart är aktuella på enheter för försörjningsstöd.

Slutsatserna av projekt unga vuxna i hemlöshet är att det är viktigt med en tillgänglig socialtjänst, att det saknas boendalternativ för unga vuxna, att det behövs metoder att identifiera unga vuxna i riskzon för hemlöshet på stadsdelsförvaltningarna samt att det finns behov av intern samverkan.

¹ TÖG=Tak-över-huvudet-garantin. TÖG-statistiken är ett statistikunderlag där alla härbärgen/akutboenden varje natt registrerar de som logeras enligt tak över huvudet garantin

2. INLEDNING

2.1 Bakgrund

Gruppen unga vuxna (20-25 år) ökade vid Stockholms akutboenden/härbärgen mellan år 2004 och 2007. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen beviljades 1,1 mnkr från Länsstyrelsen i Stockholms län till projektet ”Unga vuxna på härbärke”, som startade i mars 2008. Syftet med projektet var att undersöka varför målgruppen unga vuxna ökar vid akutboenden/härbärgen. I projektet, som avslutades i maj 2009, gjordes en kartläggning av alla unga vuxna 20-25 år som sökt akutboende. Projektet innebar också att de hemlösa länkades till ordinarie stadsdelsförvaltning (sdf) eller Enheten för hemlösa (Efh). Syftet med länkningen var att snabbt kunna genomföra en planering och att hitta mer lämpliga boendelösningar än akutboende/härbärke.

Erfarenheterna från projektet var att flertalet i målgruppen som bott på akutboende var män, utländska medborgare eller med utländskt påbrå som var födda här i Sverige. Flertalet hade också bristande utbildning och arbetslivserfarenhet. En mycket stor andel hade missbruksproblem. Flera hade blivit utkastade hemifrån av föräldrarna på grund av missbruk. Många i kartläggningen hade också svaga, negativa, eller inga nätverk alls. Flera av personerna, företrädesvis de med utländsk bakgrund hade också bristande kunskaper om hur samhälls- och myndighetssystemen fungerar och därmed dåligt insatta i hur det svenska hjälpsystemet fungerar.

Erfarenheterna från det tidigare ”TÖG²-projektet”, som genomfördes augusti 2005- augusti 2006, visade på vikten av att arbetet är väl förankrat på sdf/Efh.

Utifrån dessa erfarenheter ansökte och beviljades förvaltningen under 2009 medel från medelsreserven till två olika projekt för unga vuxna: ”Socialtjänstlots för unga vuxna som befinner sig i hemlöshet” benämnt ”Projekt unga vuxna i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet” och ”Utvidgat MUMIN³-samarbete för unga vuxna”.

2.2 Projektbeskrivning

Projekt unga vuxna i hemlöshet har varit ett tvåårigt projekt som startade i februari 2010. Målgruppen för projektet var unga vuxna, 18-25 år som befunnit sig i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet. I målgruppen har det ingått unga vuxna som logerats på härbärke eller andra akuta logialternativ, exempelvis vandrarhem men även unga vuxna som flyttat runt hos vänner och inte haft en etablerad kontakt med socialtjänsten.

Projektet har bestått av två heltidsanställda socialsekreterare (varav en samordnare på 50 procent) anställda på Uppsökarenheten för vuxna och åtta halvtidsanställda socialsekreterare från sex olika sdf. De stadsdelsförvaltningar som haft flest unga vuxna placerade på

² Tak-över-huvudet-garantin

³ Maria Ungdom Motiverande Intervention (samverkan polis, socialtjänst och landsting)

akutboende/härbärge föregående år inbjöds att delta i projektet. Dessa sdf var under 2010 Enskede-Årsta-Vantör, Södermalm, Rinkeby-Kista samt Spånga-Tensta. Under 2011 medverkande Enskede-Årsta-Vantör, Södermalm, Hässelby-Vällingby samt Skärholmen. Socialsekreterare från försörjningsstöds- samt vuxnenheten har medverkat i projektet.

Projektet har arbetat stadsövergripande på individuell och strukturell nivå för att förebygga att fler unga vuxna 18-25 år hamnar i hemlöshet. Socialsekreterarna från sdf har arbetat med de unga vuxna som tillhört respektive sdf och socialsekreterarna från Uppsökarenheten för vuxna har arbetat med de unga vuxna som tillhör övriga sdf och Efh.

Projektägare har varit Uppsökarenheten för vuxna och projektet har finansierats av Stadsledningskontoret/ Förnyelseavdelningen/medelsreserven. Beställare var Socialförvaltningen. Projekttiden var 2010-02-01–2012-01-31.

Projektets styrgrupp har bestått av projektsamordnare, enhetschef för Socialjouren, enhetschef för Uppsökarenheten för vuxna, sektionschef för Ungdomsjouren inom Maria Ungdomsenhet, verksamhetssekreterare från socialtjänstavdelningen samt metodansvarig för det utvidgade ”MUMIN-projektet för målgruppen unga vuxna”. Styrgruppen har verkat rådgivande och som beslutande instans för projektmedarbetarna. Istället för en fast referensgrupp har projektet anordnat fyra fokusgrupper, en workshop samt genomfört individuella intervjuer med unga vuxna vars resultat beskrivs närmare längre fram.

3. MÅL OCH AVGRÄNSNINGAR

3.1 Effektmål

- Tiden som personer i målgruppen bor på akutboende/härbärge⁴ ska minimeras till högst sju nätter.
- För samtliga i målgruppen som projektet arbetar med ska individuella arbetsplaner upprättas tillsammans med klienten.
- Unga vuxna i hemlöshet har, många gånger, förutom att de saknar försörjning också missbruksproblem. Alla i målgruppen som behöver förstärkta insatser över tid bör aktualiseras på behandlings-/missbruks-/vuxengrupp eller motsvarande enhet inom individ- och familjeomsorgen för att en utredning enligt ASI alternativt ADAD ska kunna genomföras.

⁴ Hit räknas: Grimman, Hvilan, Boställets akutboende, Frälsningsarméns härbärge, H-huset på Skarpnäcksgården, Planeringshemmet Hammarbybacken

3.2 Projektmål

- Utveckla *arbetsmetoder* i samarbete med stadsdelsförvaltningarna i arbetet med målgruppen. Detta genom att utreda vad som bäst fungerar för att nå uppställda mål och vidareutveckla detta arbetssätt.
- Utveckla *samverkan mellan olika aktörer* för att uppnå effektmålen.
- Att inventera befintliga *vård- och boendialternativ* för unga vuxna samt utarbeta förslag på fungerande vårdkedjor och lämpliga boendialternativ.

3.3 Avgränsning

I projektplanen gjordes följande avgränsningar:

Projektet har inte arbetat med uppsökande arbete, för detta ansvarade fältförlagda socialsekreterare på Uppsökarenheten för vuxna, Ungdomsjouren och MUMIN-projektet.

Projektmedarbetarna anställda på Uppsökarenheten för vuxna har inte haft i uppdrag att arbeta med myndighetsutövning. Myndighetsutövning har utförts på respektive stadsdelsförvaltning eller Enheten för hemlösa.

3.4 Milstolpar

- Milstolpe 1 – Delrapport redovisas i socialnämnden i mars 2011.
- Milstolpe 2 – Slutrapport redovisas för socialnämnden i februari 2012.

3.5 Projektbudget

Projektets budget har varit 4,3 miljoner och projektet har följt budget enligt plan, specificerad bilaga bifogas.

4. ARBETSSÄTT

4.1 Möten

Projektet har haft regelbundna möte en gång i veckan med projektmedarbetarna, något som varit av stor vikt för kommunikationen och samarbetet i projektet. Agendan för veckomötet har varit i huvudsak lägesrapportering, klientärenden och information. Vid avslutningen för första årets projektmedarbetare och starten för år två arrangerades en planerings- och metoddag.

Gemensamma möten mellan projektsamordnaren och metodansvarig i MUMIN-projektet har förekommit löpande under projekttiden för att utbyta kunskap samt utveckla samarbetsformer mellan projekten.

Styrgruppsgruppen har haft möte en gång i månaden som en rådgivande och beslutande instans.

4.2 Projektdokumentation och styrning

Grundläggande styrning av projektet har varit projektplanen samt den tillhörande aktivitetsplanen som förankrades i projektgruppen vid start.

Varje veckomöte samt styrgruppsmöte har protokollförts av samordnaren.

4.3 Fokusgrupper

I projekt finns ofta en referensgrupp som ska vara rådgivande samt bistå med kompetens och erfarenheter. Projektsamordnaren och enhetschefen för Uppsökarenheten ville pröva ett annat alternativ till referensgrupp.

I samverkan med Socialförvaltningens utvecklingsenhet arrangerades under hösten 2010 tre fokusgrupper med professionella, som möter målgruppen i sitt arbete. Temat var processen ”ung vuxen utan boende till ung vuxen med ordnat boende”. Syftet med fokusgrupper var att bjuda in olika aktörer för att belysa utmaningarna med att bistå den unga vuxne som lever i hemlöshet till ett mer ordnat boende. För en ökad kunskap var det även av vikt med ett brukarperspektiv. Resultatet av de tre fokusgrupperna fick unga vuxna som deltagit i projektet reflektera över i en egen fokusgrupp som arrangerades under våren 2011. Det genomfördes även sex individuella intervjuer med unga vuxna i projektet.

Avslutningsvis arrangerades under hösten 2011 en workshop ”För gammal för att prioriteras för ung för att få hjälp” där chefer för vuxen-, barn och ungdoms- samt försörjnings-

stödsenheter bjöds in. De inbjudna fick reflektera över resultatet från fokusgrupperna och intervjuerna samt ge förslag på hur det framtida arbetet kan se ut med målgruppen.

Resultatet från dessa fokusgrupper, workshop och intervjuer har gett konkreta förslag hur projektet kunnat förhålla sig och arbeta, samt förslag till det framtida arbetet i Stockholm stad med målgruppen. Resultatet är sammanställt av Utvecklingsenheten.

Nedan presenteras slutsatser från fokusgrupperna:

- Behov av att utveckla arbetet med socialtjänstens tjänster på internet.
- Behov av att utveckla metoder i det uppsökande arbetet riktat mot målgruppen.
- Behov av utredningskompetens på enheter för försörjningsstöd.
- Behov av en ”lotsfunktion” där unga vuxna kan få vägledning och stöd i kontakt med myndigheter.
- Behov av lämpliga boendeplatser för unga vuxna i akut hemlöshet och aktivt missbruk.
- Behov av lämpliga boendeplatser för unga vuxna som är aktuella på försörjningsstöd och som befinner sig i hemlöshet eller riskzon för hemlöshet.

4.4 Kunskapsspridning

Projektsamordnaren och socialsekreteraren från Uppsökarenheten informerade om projektets uppdrag på Socialförvaltningens Unga vuxna nätverksträff i maj 2010.

Projektsamordnaren föreläste på socionomdagarna om Projekt Unga vuxna samt MUMIN-projektet.

Gemensamt med metodansvarig i MUMIN-projektet föreläste på konferens för Svenska Uppsökare i Samverkan (SUS-nätverket) och information till Socialjouren om båda projektens arbete.

Utvecklingsenheten och Uppsökarenheten arrangerade gemensamt ett seminarium för att minska hemlösheten i Stockholm stad ”Nytänkande och metodutveckling” där båda projekten bland flera lyftes fram som goda exempel.

4.5 Metoder och verktyg

Under projekttiden har medarbetarna placerade på uppsökarenheten gått utbildningar i MI (Motivational Interviewing = Motiverande samtal) samt SSD (Single System Design). Utbildningen i MI arrangerades och utfördes av Socialförvaltningen och utbildningen i SSD genomfördes av Socialstyrelsen.

MI är en evidensbaserad samtalsmetod som har utvecklats inom den specialiserade beroendevården av den amerikanska psykologen William R. Miller och hans engelska kollega

Stephen Rollnick. Det huvudsakliga syftet med MI är att hjälpa människor till egen insikt om sina förändringsbehov. MI är en arbetsmetod som använts genomgående i projektet.

SSD kan kort beskrivas som en metod som följer enskilda klienters förändring före, under och efter en intervention för att utvärdera om insatsens har hjälpt klienten. SSD visade sig vara svårare att tillämpa i arbetet i projektet men utbildningen var värdefull då den understryker behovet av evidensbaserade insatser.

Delar av projektstyrningsverktyget Lilla Ratten har använts i projektarbetet.

5. UTVÄRDERING/KVALITETSSÄKRING

Projektsamordnare och enhetschef på Uppsökarenheten har haft löpande möten gällande uppkomna risker och diskuterat åtgärder för att minska sannolikheten av risken för att inte uppfylla projektmålen och projektets uppdrag.

Projektprocessen har granskats av en av styrgruppens medlemmar (verksamhetssekreteraren) och lägesrapport har redovisats varje månad till styrgruppen för att säkerställa att projektet löpt enligt plan.

Samtliga projektmedarbetare på sdf har utvärderat sin medverkan i projektet och vilka effekter detta haft för de unga vuxna i målgruppen på respektive sdf.

6. RESULTAT

6.1 Hur statistiken samlats in

Projektet har använt sig av ett webbaserat statistikunderlag där medarbetarna på sdf rapporterat in till Uppsökarenhetens projektmedarbetare. Antal klienter, kön, tillhörighet, missbruk och annan problematik har dokumenterats för att kunna få kunskap om målgruppen.

Projektmedarbetarna på Uppsökarenheten har haft tillgång till TÖG-statistiken där det varit möjligt att dagligen följa vilka unga vuxna som logerats enligt TÖG på härbärgen/akutboenden. Utifrån TÖG-statistiken har rapporter regelbundet sammanställts för att följa utvecklingen av användandet av härbärg/akutboende för målgruppen.

6.2 Beskrivning av målgruppen

Projektet har arbetat med 212 klienter under två år. Av dem var 36 procent kvinnor och 64 procent män. Hälften av klienterna, 51 procent, har enbart varit aktuella på socialtjänstens försörjningsstödsenheter. En tredjedel, 36 procent, har varit aktuella på vuxnenheter inom socialtjänsten. Fyra procent har varit aktuella på enheter för socialpsykiatri, dock uppgav 38 procent av klienterna psykisk ohälsa.

Dessa siffror kan jämföras med Socialstyrelsens senaste kartläggning av hemlösheten i Sverige där uppgifter inkom om ca 7 000 personer i åldersgruppen 18–26 år. Av dessa var 59 procent män och 41 procent kvinnor. Cirka en tredjedel av de unga vuxna i Socialstyrelsens kartläggning hade missbruks- och beroendeproblem och en lika stor andel psykisk ohälsa. Familjeproblem rapporterades för ungefär en tredjedel av de unga vuxna. Orsaken till hemlösheten angavs vara konflikt i familjen, skilsmässa eller våld i familjen för ca 40 procent. (Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2011-omfattning och karaktär, Socialstyrelsen 2011 s. 38-39)

I projektets kartläggning uppgav sig 37 procent vara utkastade hemifrån. Kartläggningen visade även att när projektet har kommit i kontakt med klienterna har den vanligaste boendesituationen varit tillfälligt boende hos vänner, 23 procent uppgav detta som boendesituation. 14 procent av klienterna uppgav vandrarhem/hotell och 12 procent uppgav att de bodde antingen ute, i husvagn, på pendeltåg eller i källare.

I Socialstyrelsens kartläggning var den största andelen, 36 procent, av de unga vuxna 18–26 år inneboende eller hade kortvariga andrahandskontrakt. I akut hemlöshet befann sig cirka 8 procent. (Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2011-omfattning och karaktär, Socialstyrelsen 2011 s. 39)

Försörjningsstöd har varit den vanligaste inkomstkällan för klienterna, 62 procent uppgav detta som huvudsaklig inkomst. Andra sätt för klienterna att försörja sig har varit studielån/bidrag, 9 procent, ersättning från försäkringskassan, 6 procent, och arbete, 6 procent.

28 procent av klienterna har uppgett att de levt i kriminalitet och en del av dem uppger detta som sin huvudsakliga försörjning. Angående kriminalitet kan tilläggas att uppsökarenhetens socialsekreterare på Kronobergshäktet uppmärksammat gruppen unga vuxna som sitter häktade. Under 2011 har i genomsnitt 30 personer mellan 18-25 varit häktade varje kalendermånad och då det vanligaste är korta häktningstider rör det sig om ett stort antal personer varje år som passerar häktet. Ett rimligt antagande är att det här finns en grupp som saknar boende efter tiden i häktet och därmed ingår i målgruppen unga vuxna i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet.

6.3 Klienternas behov av stöd

Projektmedarbetarna har haft ett offensivt förhållningssätt. Projektet har utvecklat ett samarbete framförallt med Uppsökarenheten för vuxna, Ungdomsjouren, Socialjouren, Hemlöshetsmottagningen, härbärgen/akutboenden, frivilligorganisationer, frivården, förvaltningens uppsökare på Kronobergshäktet och handläggare på sdf/Efh. De unga vuxna

har även kommit i kontakt med projektet via kuratorer, främst på IVIK⁵-gymnasiet och projekt Unga In⁶.

I arbetet med att hitta akuta lösningar har stödet inneburit att skapa kontakt med klienten, kontakta socialtjänst eller att återuppta kontakt med socialtjänst. Vid dessa kontakter har klienterna behövt tillgång till telefon, stöd i att samla ihop dokument som krävs på enheter för mottagning/försörjningsstöd, vid behov stöd i att föra fram sitt ärende till handläggare för att få adekvat hjälp, information om hur socialtjänsten fungerar och vilka rättigheter och skyldigheter man som sökande har.

Arbetet med att hitta lösningar på lång sikt har inneburit att bistå klienterna med att ställa sig i Bostadsförmedlingens kö, sett till att de fått fakturan med avgiften till Bostadsförmedlingen, undersökt möjligheter till lägenhet via Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS), vid behov bistått med ansökan och insamlande av dokument till bostadsansökan, stöttat under väntetiden på lägenhet via SHIS. Om SHIS inte varit ett alternativ eller i väntan på lägenhet där har projektet bistått klienten med att söka andrahands- och inneboendekontrakt på nätet, delat ut en av projektet sammanställd bosökarguide med internetadresser till bostadsbolag och kommunala bostadsköer runt om i Stockholms län samt hjälpt till med intresseanmälningar. Information har också lämnats om vad man ska tänka på när man hyr i andra hand eller ska bo som inneboende, vad som är rimliga hyror, vad som ska ingå, vad man kan kräva av hyresvärd respektive vad som krävs av en hyresgäst etc.

Med de klienter som har bostadslöshet som sin huvudsakliga problematik, men saknar ett nätverk att kunna vända sig till för samhällsvägledning, har projektet kunnat vara ett stöd. Exempel på detta har varit bistå med att kontakta och ansöka om studiestöd från CSN, kontakter med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Jobbtorg, Skattemyndigheten, Kronofogdemyndigheten och andra myndigheter. Syftet med det arbetet har varit att skapa bättre förutsättningar för klienterna. Projektet har även kunnat bistå med att ansöka om bland annat försörjningsstöd och hemutrustning samt att vid behov bistått med att överklaga avslag på ekonomiskt bistånd.

I de fall där klienterna inte haft förmåga att hitta boende eller hantera ett boende har projektmedarbetarna motiverat klienten till att ta kontakt med adekvat enhet inom socialtjänsten för att kunna ansöka om insatser såsom missbruksbehandling, stödboende, psykosocialt stöd för att de på så sätt ska kunna påbörja vägen mot en ordnad boendesituation. Detta har i några fall inneburit långa kontakter med de klienter där problematiken varit av det slag att det inte är självklart vilken enhet inom socialtjänsten som ska ta emot ansökan om stöd. Det har även inneburit stöd i kontakten med psykiatrin och beroendevård.

6.4 Måluppfyllelse effektmål

⁵ IVIK står för invandrarintroduktion inom det individuella programmet.

⁶ Ett samverkansprojekt mellan Arbetsförmedlingen, Fryshuset, Stockholm Stad och Friends

- Tiden som personer i målgruppen bor på akutboende/härbärge ska minimeras till högst sju nätter.

Uppgifter från TÖG-statistiken visar att projektet inte uppnått effektmålet på högst sju nätter. Under 2010 logerades 33 personer av totalt 78 fler än sju nätter. Under 2011 var siffran 32 av totalt 82 klienter. Sammanlagt under projekttiden har alltså 65 personer i målgruppen logerats fler än sju nätter på härbärge/akutboende.

Projektet har gjort en uppföljning för att undersöka orsakerna till att alternativ logi inte kunnat hittas inom sju dagar. Denna uppföljning visar att av de totalt 65 personer som logerats fler än sju nätter på härbärge/akutboende under projekttiden var orsakerna enligt handläggarna följande:

Anledningen till att 39 personer logerats på härbärge var att de befann sig i aktivt missbruk och att det därmed saknades alternativ logi.

För 26 personer var det olika orsaker till att placeringen på härbärge blev fler än sju nätter. Den främsta orsaken var att klienten var ny för sdf och placerades på härbärge/akutboende under utredningstiden samt att klienten ”egentligen inte var berättigad till något bistånd” men som efter nödprovning erbjudits härbärge/akutboende, sammanlagt gällde detta 14 klienter.

Andra orsaker var att det saknats alternativ för klienter som behandlas med vissa receptbelagda mediciner (exempelvis metadon, morfin) samt för de klienter som behövt logi i avvaktan på negativa drogtester. Detta gällde sammanlagt 5 klienter.

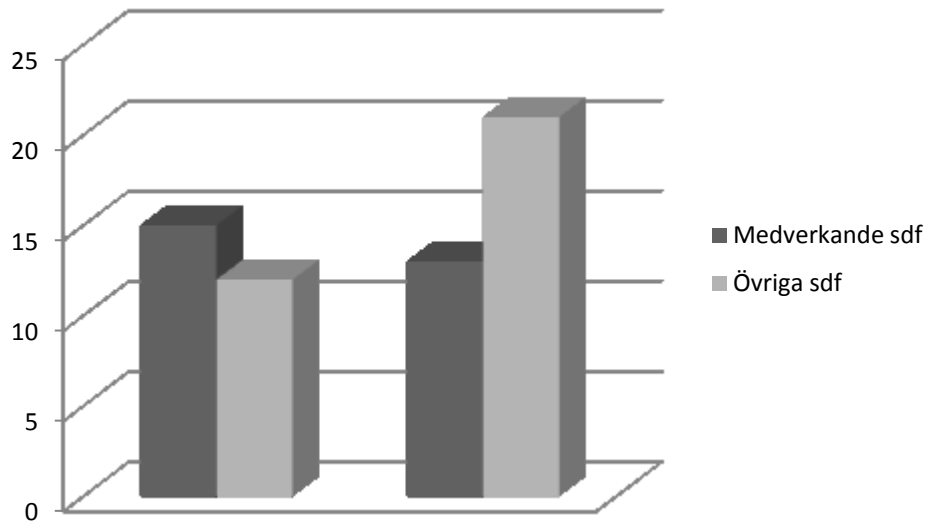
För övriga 7 klienter blev placeringen på härbärge längre än nödvändigt på grund av bristande information hos handläggares om vad ett härbärge/akutboende är, samt placeringar som gjorts över handläggares semester/ledighet.

En effekt av projektet för medverkande sdf är att man lyckats minska antalet klienter som logerats fler än sju nätter. Under 2010 var som tidigare nämnts de medverkande sdf Enskede-Årsta-Vantör, Södermalm, Rinkeby-Kista samt Spånga-Tensta. Diagrammet visar hur många klienter som logerades fler än sju nätter året innan projektet samt under det första projektåret när dessa sdf medverkade.

Antal klienter i målgruppen som logerades fler än sju nätter på härbärge/akutboende:

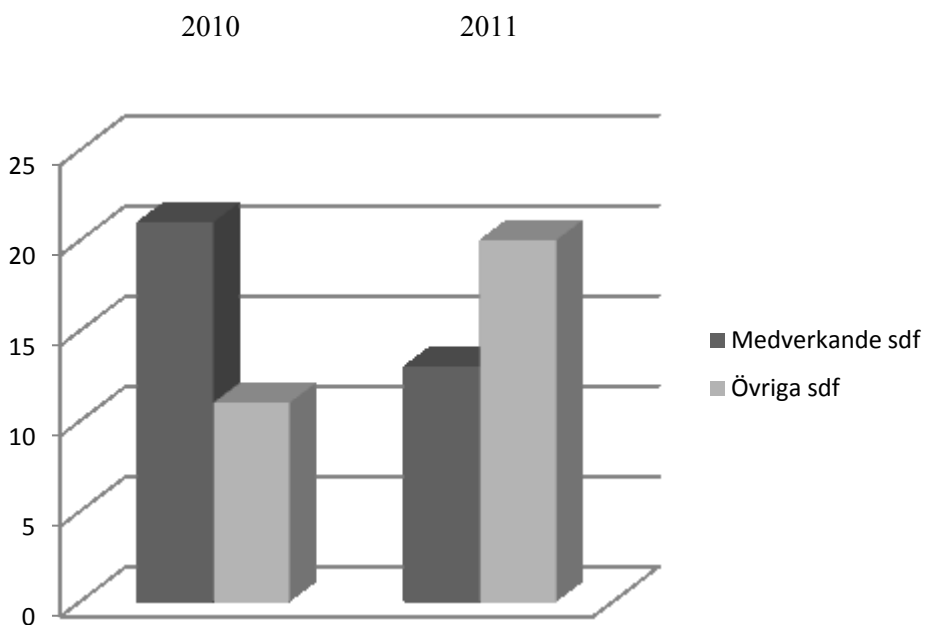
2009

2010

Under 2011 var de medverkande sdf Enskede-Årsta-Vantör, Södermalm, Hässelby-Vällingby samt Skärholmen, diagrammet visar hur många klienter som logerades fler än sju nätter året innan medverkan⁷ samt under det år då dessa sdf medverkade.

Antal klienter i målgruppen som logerades fler än sju nätter på härbärge/akutboende:

- För samtliga i målgruppen som projektet arbetar med ska individuella arbetsplaner upprättas tillsammans med klienten.

⁷ Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm medverkade i projektet både under 2010 och 2011

- Unga vuxna i hemlöshet har, många gånger, förutom att de saknar försörjning också missbruksproblem. Alla i målgruppen som behöver förstärkta insatser över tid bör aktualiseras på behandlings-/missbruks-/vuxengrupp eller motsvarande.

I projektets delrapport redovisades en uppföljning av dessa mål för första året genom att handläggare till alla de klienter som projektet arbetat med kontaktades för att svara på frågor angående individuella arbetsplaner samt frågor om de unga vuxna med behov av förstärkta instanser över tid varit aktuella på adekvat enhet inom sdf. Med anledning av att det var en mycket hög uppfyllelse av ovan nämnda mål beslutades att inte göra denna uppföljning under år två. Endast 16 av 119 aktuella klienter från första året saknade arbetsplaner och i de fallen var klienterna nya på sdf och arbetsplaner hade därmed inte hunnit upprättas vid mättillfället. 12 av 119 aktuella klienter hade inte aktualiserats på adekvat enhet, men även där var huvudorsaken att klienterna var nya på sdf.

Ovan nämnda mål uppnås i mycket hög utsträckning i staden idag. Detta bekräftar andra erfarenheter i projektet och den bild klienterna förmedlar i fokusgrupp och intervjuer⁸, som visar att när en ung vuxen väl etablerat en kontakt på behandlings-/missbruks-/vuxengrupp eller motsvarande anser sig de flesta få adekvat hjälp.

6.5 Måluppfyllelse projektmål

- Utveckla *arbetsmetoder* i samarbete med stadsdelsförvaltningarna i arbetet med målgruppen. Detta genom att utreda vad som bäst fungerar för att nå uppställda mål och vidareutveckla detta arbetssätt.

Sammanfattningsvis har de sex olika sdf som medverkat i projektet på många sätt utvecklat liknande arbetsmetoder jämförbara med varandra. I huvudsak är det utvecklande av arbetsmetoder i det *individuella arbetet* där medarbetarna arbetat intensivt tillsammans med klienten med att kartlägga hinder och möjligheter för inträdet på bostadsmarknaden. Utöver detta har man gett praktiskt stöd med tillgång till datorer, telefon och bistått med att söka bostäder, skriva boende-CV och haft en tät uppföljning med klienterna.

Medarbetarna har även *identifierat strukturella hinder* på sina respektive sdf som i många fall kunnat lösas. Dessa hinder har sett olika ut beroende på hur sdf organiserat sitt arbete varför det har varit mycket värdefullt att få med perspektiv från olika stadsdelar men även olika från enheter inom samma sdf.

Samtliga medarbetare har uppmärksammat vikten av att tidigt träffa klienten och lägga upp en plan för hur sökandet av bostad ska utformas. Medarbetarna har *uppmärksammat att det finns stora brister i kunskap hos klienterna* om hur bostadsmarknaden, arbetsmarknaden och olika myndigheter fungerar och att grundläggande samhällsinformation har varit en viktig del i arbetet med målgruppen.

⁸ Se bilaga 1

Flera av de medverkande sdf har även gjort *kartläggningar av målgruppen*, exempelvis har medarbetaren i Hässelby-Vällingby kartlagt och arbetat med alla unga vuxna placerade i akuta logilösningar såsom vandrarhem och liknande. I Enskede-Årsta-Vantör gjordes en kartläggning av alla klienter i målgruppen aktuella på sdf med syfte att få en bredare kunskap om målgruppen och för ett underlag till hur arbetet med målgruppen ska fortsätta efter sdf:s medverkan i projektet.

Att pröva metoder för att *arbeta förebyggande* har skett parallellt på sdf. I Skärholmen har projektmedarbetaren, i samarbete med mottagningsgruppen för försörjningsstöd, utformat rutiner för hur akuta placeringar av unga vuxna ska genomföras. I samma stadsdel har en arbetsgrupp formats, där man sammanställt information om bostadsmarknaden och hur man söker bostad som ska finnas tillgänglig på stadsdelsförvaltningens medborgarkontor, hemsida etc. Hässelby-Vällingby sdf har utvecklat det förebyggande arbetet genom att skapa en plats i receptionen för information om bostadssökeri, tillgänglig för alla som besöker stadsdelsförvaltningen.

En annan metod som flera sdf utvecklat är *fasta tider för att få stöd i att hitta boende*. På Södermalm bidrog idén om en ”Bosökar-stuga” till att sdf nu har fyra bärbara datorer där klienterna kan sitta tillsammans med handläggare och få praktisk hjälp att leta bostad. I Hässelby-Vällingby har medarbetaren haft ”Drop-in bostadssökeri” en gång i veckan där bostadslösa kunnat få information och praktiskt stöd med att söka bostad.

Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta, har provat *samverkansformer* på sdf runt de klienter som har en diffus problematik och därmed inte har en självklar tillhörighet på varken vuxenhet eller socialpsykiatri.

- Utveckla samverkan mellan olika aktörer för att uppnå effektmålen.

För att skapa förutsättningar till samverkan och kännedom om projektet har samordnaren och socialsekreteraren på Uppsökarenheten varit ute och informerat om projektets mål och uppdrag. Presentation och information om projektet har lämnats på nätverksträffar för daghärbergen, natthärbergen/akutboenden och till kontaktpersoner på sdf för hemlösa. Projektet har besökt sdf samt dag- och natthärbergen. Projektet har presenterats för personal på frivården, akutmottagning/avgiftning Beroendecentrum Stockholm (BAS), Stiftelsen Hotellhem (SHIS), Projekt Unga In och den ideella organisationen Tjuvgods, Stockholms Stadsmissions verksamheter såsom Nattjouren och Unga station.

I samverkan med det utvidgande MUMIN-projektet har information om projekten givits till Ungdomsjouren, Fryshusets utbildnings och integrationsprojekt Lugna gatan och polisens Plattan-grupp⁹. Båda projekten organiserade en gemensam kväll med fältarbete tillsammans med tidigare angivna aktörer i syfte för att gemensamt ha fokus på målgruppen unga vuxna.

- Att inventera befintliga vård- och boendalternativ för unga vuxna samt utarbeta förslag på fungerande vårdkedjor och lämpliga boendalternativ.

⁹ En av grupperna i Klara närpolisområde

För ökad kunskap om befintliga verksamheter har studiebesök gjorts på SHIS och deras stödboende i Stadshagen, Giovannis akut- och korttidsboende, projekt FILUR¹⁰, Norrtulls planeringshem¹¹ och Bostadsförmedlingen. Projektet har inhämtat information om hur man arbetar med ensamkommande flyktingungdomar på Socialförvaltningens boende Palatset.

Projekt unga vuxna och projekt utvidgat MUMIN-samarbete har besökt Puman¹² och fått information om verksamheten samt diskuterat framtida samarbete.

Arbetet med att inventera befintliga boendialternativ påbörjades våren 2010 och utifrån denna inventering och de kunskaper som inhämtats från tidigare nämnda fokusgrupper och intervjuer kan man sammanfattningsvis säga att projektet har urskiljt två grupper där det saknas boendialternativ.

Den större gruppen är de som enbart har aktualitet på försörjningsstöd och som i dagsläget befinner sig i huvudsak på vandrarhem, hotelljour eller flyttar runt hos vänner, men även logeras på härbärgen/akutboenden. Under 2010-2011 har projektet arbetat med ett hundratal personer, men det finns fler unga vuxna i staden som befinner sig i hemlöshet och behöver akut logi.

I projektet har det funnits en strävan efter att få en samlad bild av hur många unga vuxna som totalt befinner sig i olika akuta boendelösningar i Stockholm, men det är svårt att få en överblick hur det ser ut i staden. Sdf och dess olika enheter statistikför och journalför de unga vuxna på olika sätt som inte alltid är enkla eller ens möjliga att ta fram statistik från. Projektet har istället gjort en ansats att samla statistik om hur många som beviljas logi av förvaltningens jourverksamheter, Socialjouren samt Hemlöshetsmottagningen, resultatet finns samlat i en bilaga till rapporten.

Statistiken från Socialjouren från 2010 visar att totalt 122 unga vuxna med tillhörighet i Stockholm stad har vände sig till Socialjouren när det gäller boende. Av dessa var 53 procent kvinnor och 47 procent män.

Under 2011 har 72 unga vuxna med tillhörighet Stockholm stad beviljats logi på vandrarhem, hotell eller jourhem i totalt 106 nätter. Till det kommer Hemlöshetsmottagningen som beviljade logi till 61 unga vuxna med tillhörighet Stockholm stad i totalt 225 nätter.

Hemlöshetsmottagningen har beviljat logi på antingen härbärke/akutboende eller på de tillfälliga akuta logiplatser som projektet utarbetat tillsammans med Socialförvaltningens Boende- och behandlingsenhet på Lönner¹³ och Krukis Drop-in¹⁴. Där har Socialjouren och Hemlöshetsmottagningen kunnat bevilja logi fram till nästkommande vardag då upp-

¹⁰ Arbetsmarknadsförvaltningens projekt FILUR=Förstärkta Insatser Leder Unga Rätt

¹¹ Ett korttidsboende för hemlösa män med missbruk och/eller psykiska problem och som är i behov av ett boende med stöd, planering, social träning och andra insatser

¹² Rådgivning och samtalsbehandling om alkohol och droger för unga 18-28 år inom Behandlingsenheten för alkohol- och narkotika beroende

¹³ Lönner är ett drogfritt stödboende

¹⁴ Krukis är ett stödboende med tillnyktring/avgiftning, motivation och behandling.

följning gjorts tillsammans med projektmedarbetarna för att länka den unge vuxne till aktuell sdf.

Detta var en lösning som ville prövas under projekttiden för att undvika placeringar av unga vuxna på härbärke. Under 2011 har 27 personer beviljats logi under totalt 57 nätter på Lönnen och på Krukis Drop-in har tre personer beviljats logi under totalt 3 nätter.

Den andra gruppen befinner sig i ett aktivt missbruk och är färre till antalet. Projektet har identifierat ett 20-tal personer per år som har logerats på akutboende/härbärke fler än sju nätter på grund av att det saknas alternativ för klienter som befinner sig i aktivt missbruk.

En översikt av behov till alternativ för akut logi för unga vuxna i akut hemlöshet har gjorts genom att intervjua enhetschefer/biträdande enhetschefer för vuxengrupperna på sdf och på Efh.

När det gäller *behov* av platser anser flera sdf att bristen på alternativ för unga kvinnor 18-20 år är stor. Sdf påpekar behovet av boendeplatser för unga i avvaktan drogtesterna visar negativt resultat, vilket kan ta flera veckor när det gäller cannabis. Flera sdf påpekar att det är svårt att svara på hur stort det faktiska behovet är, då behovet skulle kunna öka om man har möjlighet att erbjuda något annat än härbärke för målgruppen. Stadsdelsförvaltningarna är samstämmiga om att man önskar subventionerade platser med personal samt möjlighet att stanna dygnet runt.

Sdf:s önskemål om beträffande *innehållet* på jourplatserna är att det ska vara platser där klienten kan bo en kortare period under tiden som sdf utreder missbruket. Samtliga sdf anser att utredningarna ska göras på sdf. Önskemål vad gäller personalens kompetens på boendet är förmåga att kunna möta och bemöta unga vuxna som är påverkade, att kunna arbeta med motiverande samtal.

Det råder samstämmighet om att det ska vara få platser på samma ställe och att de unga vuxna ska logeras separat från de äldre som har ett avancerat missbruk. Platserna ska vara separata för kvinnor och män. När det gäller *kostnaderna* anser de flesta sdf att det är rimligt med samma taxa som för akutboenden/härbärgen idag, vilket innebär 550 kronor/natt exkl. klientens egenavgift.

7. SLUTSATSER

Det är viktigt med en tillgänglig socialtjänst

Det är inte alltid tydligt vart den unga vuxne ska vända sig för att söka bistånd. Socialtjänstens organisation kan vara svår att förstå och uppfattas därför av många som svårtillgänglig.

Många har också stora brister i kunskap om hur socialtjänsten, bostadsmarknaden, arbetsmarknaden och olika myndigheter fungerar. Att ge grundläggande samhällsinformation är en viktig del i arbetet med målgruppen.

Det saknas boendialternativ för unga vuxna

Detta gäller för både unga vuxna som är i aktivt missbruk och de som inte har missbruksproblematik.

Det behövs metoder att identifiera unga vuxna i riskzon för hemlöshet på stadsdelsförvaltningarna

De sdf som medverkat i projektet har utvecklat arbetsmetoder på respektive sdf som varit effektiva för att identifiera målgruppen och att minska antalet placeringar på härbärge/akutboende. Projektet har identifierat en stor grupp unga vuxna som enbart är aktuella på socialtjänstens enheter för försörjningsstöd och där finns ett behov av att utveckla arbetsmetoder för att underlätta inträdet på bostadsmarknaden.

Det finns behov av intern samverkan

”Projekt unga vuxna i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet” och det ”Utvidgade MUMIN-projektet” har visat vikten av en god samverkan. Fortsatt internt samarbete mellan Uppsökarenheten för vuxna, Ungdomsjouren och Socialjouren behöver utvecklas för att förstärka metodarbetet med åldersgruppen 18-20 år.

8. BILAGOR

1. Statistikbilaga
2. Slutrapport Utvecklingsenheten
3. Kostnadsredovisning